

В И С Н О В О К

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Лобко Валентини Вікторівни «Механізм
правового забезпечення національної безпеки України», що подається на
здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з планами наукових робіт.

Розвиток України як демократичної, правової держави обумовлює необхідність ефективного механізму правового забезпечення національної безпеки. Дослідження механізму правового забезпечення національної безпеки вимагає здійснення аналізу нормативно-правових актів, призначення інститутів державної влади, юридичних процедур щодо реалізації їх повноважень, існуючих механізмів правового забезпечення національної безпеки в інших державах, насамперед у державах-членах НАТО, напрямів адаптації механізму правового забезпечення національної безпеки України до механізмів правового забезпечення національної безпеки держав-членів НАТО з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції України. Діяльнісна характеристика визначає необхідність розглядати наукову проблему сутності та структури механізму правового забезпечення національної безпеки України у контексті світоглядного підходу, розкривати як теоретичні, так і прикладного значення питання, що обумовлено правовою природою цього складного феномена.

Діяльність щодо забезпечення національної безпеки є багатогранною, поєднує певні рівні – економічний, політичний, воєнний, інформаційний, правовий тощо. Механізм правового забезпечення національної безпеки стосується існуючих правових засобів та ресурсів забезпечення національної безпеки, а саме: визначених правом правил поведінки, статусів, інститутів та відповідних юридичних процедур, які у своїй єдності дозволяють реалізувати нормативно-правові приписи щодо досягнення мети – забезпечення національної безпеки. Дослідження виконане у рамках науково-дослідної теми ДНУ ІБП НАПрН України «Теоретичні та організаційно-правові засади становлення системи військової юстиції та розвитку законодавства у сфері оборони України», зареєстрованої в РК УкрІНТЕІ № 0123U100417 від 21.01.2023 р., підставами для виконання якої є: рішення Вченої ради НДПП – протокол № 3 від 22 березня 2022 р.; Тематичний план, затверджений Постановою Президії Національної академії правових наук України № 132/5 від 25.08.2023 р. зі змінами, внесеними Постановою Президії Національної академії правових наук України № 135/2 від 24.11.2023 р.; експертний висновок Експертної ради НАН України від 01.12.2022 р. № 121/55; Стратегія розвитку Національної академії правових наук України на 2021 – 2025 роки, якою визначено пріоритетні напрями фундаментальних

досліджень у сфері національної безпеки і оборони; Стратегія розвитку Державної наукової установи «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» на 2021-2025 роки, затверджена постановою Бюро президії НАПрН України від 12 серпня 2021 р. № 192/2-Б.

2. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Дисертація є самостійно виконаним, цілісним і завершеним науковим дослідженням. Сформульовані в роботі положення та наукові висновки є результатом особистого дослідження та обґрунтування автора на основі критичного аналізу наукових джерел та нормативно-правових актів.

Вперше:

визначено поняття механізму правового забезпечення національної безпеки України як системну єдність встановлених правом нормативів, а також інституційної діяльності держави та відповідних юридичних процедур щодо здійснення в умовах демократичного цивільного контролю правового впливу на суспільні відносини, стратегічні комунікації у сфері національної безпеки з метою захисту національних інтересів від потенційних і реальних загроз;

визначено і охарактеризовано структуру механізму правового забезпечення національної безпеки України, яка містить:

нормативно-правову складову – сукупність нормативно-правових актів, які здійснюють правове регулювання суспільних відносин у сфері національної безпеки та містять нормативи, що встановлюють статуси, визначають правила поведінки, повноваження суб'єктів забезпечення національної безпеки, порядок їх діяльності щодо захисту національних інтересів від потенційних і реальних загроз національній безпеці;

інституційну складову – державні інститути, призначенням яких є правове забезпечення національної безпеки, тобто діяльність щодо правового регулювання суспільних відносин у сфері національної безпеки та щодо застосування норм права відповідно до повноважень, визначених законодавством;

юридичні процедури – встановлений законодавством порядок діяльності державних інститутів щодо правового забезпечення національної безпеки, здійснення правового регулювання та правозастосування;

визначено принципи, функції механізму правового забезпечення національної безпеки України;

доведено, що механізм правового забезпечення національної безпеки України є залежним від права національної безпеки, демонструє динаміку цієї галузі права, виявляє його дію;

встановлено, що дослідження механізму правового забезпечення національної безпеки України ґрунтується на міждисциплінарному, системному, інституціонально-функціональному, праксеологічному, аксіологічному,

діяльнісному наукових підходах, а для досягнення мети і завдань дослідженні використані загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання: діалектичний, методи аналізу і синтезу, описовий метод, порівняльний метод, формально-логічний методи.

Удосконалено:

поняття і зміст правового забезпечення національної безпеки України, правотворчості, правозастосування, правоохоронної діяльності у механізмі правового забезпечення національної безпеки;

застосування у механізмі правового забезпечення національної безпеки особливих правових режимів: правового режиму надзвичайного стану, правового режиму воєнного стану, санкційного правового режиму, правового режиму антитерористичної операції, міжгалузевих правових режимів, якими для механізму правового забезпечення національної безпеки є адміністративно-правовий режим та режим кримінально-правового забезпечення національної безпеки, а також правовий режим демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони; наукову позицію стосовно конституційних основ механізму правового забезпечення національної безпеки, відповідно до якої Конституція України містить найбільш важливі нормативні та інституційні положення, які стосуються формування й діяльності механізму правового забезпечення національної безпеки;

висновок про те, що законодавство про національну безпеку виконує незамінну системоутворюючу функцію щодо формування та дії механізму правового забезпечення національної безпеки;

положення про дієвість нормативно-правових актів стратегічного планування у сфері національної безпеки, якісний рівень яких можливо суттєво підвищити у спосіб певного структурування таких документів.

Дістали подальшого розвитку:

співвідношення механізму забезпечення національної безпеки та механізму правового забезпечення національної безпеки;

дослідження змісту правового регулювання та правозастосування у механізмі правового забезпечення національної безпеки України;

діяльнісна характеристика сектору безпеки і оборони в механізмі правового забезпечення національної безпеки України;

пропозиції щодо адаптації механізму правового забезпечення національної безпеки України до стандартів держав-членів НАТО.

3. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Усі наукові результати достовірні та достатньо обґрунтовані. Основні наукові результати дисертації опубліковано в дванадцяти наукових працях, серед яких: чотири статті у наукових фахових виданнях України, вісім тез, що опубліковані у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, семінарів.

4. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи

Дисертація є першим комплексним науковим дослідженням механізму правового забезпечення національної безпеки України, у якому визначено поняття, структуру механізму правового забезпечення національної безпеки України, здійснено його інституційно-функціональну характеристику, розкрито нормативну, інституційну складові, особливості юридичних процедур і правових режимів, розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення механізму правового забезпечення національної безпеки України на основі аналізу національного законодавства та держав-членів НАТО. Матеріали даного дослідження можуть бути використані:

у науково-дослідній діяльності – для подальших науково-теоретичних досліджень правової природи, змісту механізму правового забезпечення національної безпеки України;

у правотворчій діяльності – для удосконалення положень національного законодавства у сфері забезпечення національної безпеки, для узгодженості національного законодавства з правом ЄС та законодавством держав-членів НАТО;

у правозастосовній сфері – для удосконалення діяльності органів державної влади, що входять до інституційної складової механізму правового забезпечення національної безпеки України;

у навчальному процесі – при викладанні правових навчальних дисциплін, а також при викладанні інших суміжних дисциплін.

5. Використання результатів роботи

Основні положення та результати дисертаційної роботи було оприлюднено на науково-практичних конференціях і семінарах: «Інноваційні досягнення сучасних наукових досліджень» (м. Полтава, 27-28 серпня 2021 р.); «Реформування правової системи країни в умовах світової інтеграції» (м. Дніпро, 10-11 грудня 2021 р.); «Наука, освіта і суспільство: актуальні наукові дослідження» (м. Київ, 25-26 лютого 2022 р.); «Міждисциплінарні наукові дослідження в реаліях сьогодення» (м. Вінниця, 25-26 листопада 2022 р.); «Проблеми законодавства в умовах світової кризи» (м. Дніпро, 09-10 грудня 2022 р.); «Наука сьогодення: процеси глобалізації та трансформації» (м. Рига,

Латвійська Республіка, 21-23 квітня 2023 р.); «Науковий простір в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (м. Львів, 29-30 червня 2023 р.); «Проблеми правового забезпечення оборони України» (м. Київ, 28 травня 2024 р.).

6. Мова та стиль викладення

Дисертація Лобко В.В. «Механізм правового забезпечення національної безпеки України» відповідає критеріям науковості: логічність викладення положень, об'єктивність, послідовність. Застосована в роботі наукова термінологія є загальноновизнаною, стиль викладення результатів досліджень, нових наукових положень і висновків забезпечує доступність їх сприйняття та використання.

7. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Дисертація Лобко В.В. «Механізм правового забезпечення національної безпеки України» відповідає паспорту спеціальності 081 «Право». Це забезпечується предметною областю дослідження та основними методами дослідження.

8. Відповідність дисертації вимогам нормативних документів

Дисертація Лобко В.В. «Механізм правового забезпечення національної безпеки України» є першим комплексним науковим дослідженням механізму правового забезпечення національної безпеки України. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновку, списків використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 193 сторінки. Список використаних джерел містить 227 найменувань.

Дисертація повністю відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.

9. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Лобко В. В. Удосконалення та підвищення ефективності правового забезпечення національної безпеки в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 5. С. 13–19. URL: <https://doi.org/10.32782/39221348>.

2. Лобко В. В. Сучасний стан та проблеми правового забезпечення національної безпеки в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 6. С. 30–36. URL: <https://doi.org/10.32782/39221384>.

3. Лобко В. В. Захист національної безпеки як підстава для обмеження прав фізичних та юридичних осіб в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 1. С. 29–34. URL: <https://doi.org/10.32782/39221426>.

4. Лобко В. В. Механізм правового забезпечення національної безпеки і система військової юстиції. *Право.UA*. 2025. № 2. С. 75–81. URL: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.2.12>.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

5. Лобко В. В. Система забезпечення національної безпеки та її структура. *Інноваційні досягнення сучасних наукових досліджень*: матеріали науково-практичної конференції (м. Полтава, 27-28 серпня 2021 року). Херсон: Видавництво “Молодий вчений”, 2021. С. 56–58.

6. Лобко В. В. Законодавче забезпечення національної безпеки України. *Реформування правової системи країни в умовах світової інтеграції*: матеріали науково-практичної конференції (м. Дніпро, 10–11 грудня 2021 р.). Херсон: Видавництво “Молодий вчений”, 2021. С. 40–42.

7. Лобко В. В. Поняття національних інтересів. *Наука, освіта і суспільство: актуальні наукові дослідження*: матеріали науково-практичної конференції (м. Київ, 25–26 лютого 2022р.). Херсон: Видавництво “Молодий вчений”, 2022. С. 87–89.

8. Лобко В. В. Поняття та ступінь правового забезпечення національної безпеки в Україні. *Міждисциплінарні наукові дослідження в реаліях сьогодення*: матеріали науково-практичної конференції (м. Вінниця, 25–26 листопада 2022 року). Одеса: Видавництво “Молодий вчений”, 2022. С. 39–41.

9. Лобко В. В. Державна політика у сфері забезпечення національної безпеки в Україні. *Проблеми законодавства в умовах світової кризи*: матеріали науково-практичної конференції (м. Дніпро, 09–10 грудня 2022 року). Одеса: Видавництво “Молодий вчений”, 2022. С. 11–13.

10. Лобко В. В. Забезпечення національної безпеки в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції. *Наука сьогодення: процеси глобалізації та трансформації*: матеріали науково-практичної конференції (м. Рига, Латвійська Республіка, 21–23 квітня 2023 року). Рига: Baltija Publishing, 2023. С. 61–63.

11. Лобко В. В. Шляхи удосконалення правового забезпечення національної безпеки в Україні. *Науковий простір в умовах сучасних викликів: теорія і практика*: матеріали науково-практичної конференції (м. Львів, 29–30 червня 2023 року). Одеса: Видавництво “Молодий вчений”, 2023. С. 30–32.

12. Лобко В. В. Механізм правового забезпечення національної безпеки у сфері оборони України. *Проблеми правового забезпечення оборони України*: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28 травня 2024 року) / упоряд.: П. П. Богуцький, Ю. В. Гаруст, Л. В. Заславська, В. Г. Пилипчук. Київ; Одеса: Фенікс, 2024. 328 с. С. 298–301.

10. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувачки, наукових праць аспірантки та висновку науково-правової експертизи Науково-дослідного інституту публічного права від 11.08.2-025 № 1/5/25-69, встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

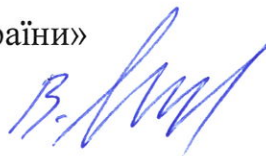
11. Результати дисертації апробовано в ході науково-методичного семінару, проведеного на базі наукової лабораторії права національної та міжнародної безпеки наукового центру національної безпеки і права Державної наукової установи «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» 22 вересня 2025 року.

За результатами розгляду дисертацію Лобко В.В. «Механізм правового забезпечення національної безпеки України» рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

Головуючий на засіданні науково-методичного семінару:

Головний науковий співробітник
наукового центру національної безпеки
і права Державної наукової установи
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»

доктор юридичних наук, професор

Володимир Ященко

Підпис Ященка В.А. засвідчую:

Учений секретар ДНУ ПБП НАПрН України

Марина БЕЛАНЮК